

# SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

| na dom dostavljen: | celo leto naprej: | pol leta: | četrt leta: | na mesec: |
|--------------------|-------------------|-----------|-------------|-----------|
| K 24—              | K 24—             | 12—       | 6—          | 2—        |
|                    |                   |           |             |           |
|                    |                   |           |             |           |
|                    |                   |           |             |           |

Dopisi naj se frankirajo. Rokopis se ne vračajo.  
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjava vank dan svojo izvornimi nedolgo in pravih.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.  
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.  
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

| za Avstro-Ogrsko:              | za Nemčijo:                     |
|--------------------------------|---------------------------------|
| celo leto skupaj naprej: K 25— | celo leto naprej: K 30—         |
| pol leta: " " " 13—            | za Ameriko in vse druge dežele: |
| četrt leta: " " " 6-50         | celo leto naprej: K 35—         |
| na mesec: " " " 2-30           |                                 |

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.  
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

## Svetovna vojna.

**Odbit ruski napad na Turko. — V Galiciji ni bilo večjih bojov. — Bitki pri Nieuportu in Lillu se nadaljujeta. — Nemci zopet obstreljujejo Reims. — Odbit francoski napad pri Verdunu. — V Vzhodni Prusiji napreduje nemška ofenziva.**

**V GALICIJI VLADA RAZMEROMA MIR. — ODBIT RUSKI NAPAD.**

Dunaj, 29. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglasajo dne 29. oktobra opoldne:

Na severo-vzhodnem bojišču se včeraj niso vršili večji boji. Zadnje dni smo uspešno odbili ruske poskuse, predreti proti prostoru pri Turki. Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

Srbi priznavajo svoj poraz v Bosni.

Budimpešta, 29. oktobra. Tukajšnji listi priobčijo dva srbska komuniqueja iz Niša o dogodkih v Bosni.

Prvi komunique pravi, da so avstrijske čete 19. t. m. navalele pri Dobropolju severno od Kalinovnika na tamkaj se nahajajoče črnogorsko krilo. 21. oktobra je prišel boj na celi bosanski fronti. Srbska armada je sicer odbila vse sovražne napade, vendar se je morala z ozirom na silovito, opetovano napadanje avstrijskih čet iz svojih pozicij umakniti.

Srbski komunique s 24. oktobra poroča: »Po boju, v katerem je imel sovražnik znatne izgube, so se morale naše v Bosni operirajoče čete umakniti na pozicije zapadno od Višegrada, kar je posledica umikanja črnogorskih čet na jugu.«

**Boj za Kotor.**

»Čas« poroča iz Rima: S Cetinja javljajo italijanski dopisniki, da so francoske baterije, ki so nameščene

na Lovčenu, pričele 19. t. m. obstreljevati kotorske trdnjave. Obstreljevanje pa je že popoldne pojemale. Francozi so izjavili, da je šlo le za poskus in da so hoteli premeriti oddaljenost in videti učinek svojih težkih topov. Streljale so le baterije na Kuku. Bombardirale so v glavnem utrdbo Vermo, na katero je bilo izmed 400 streliv oddanih 150. Zadelo jih je mnogo, toda škoda je, kakor se zdi, le malenkostna. Poškodovano je le zunanje zidovje. Avstriji dopoldan niso odgovarjali. Popoldan pa ste poslali bojni ladji »Monarch« in »Kaiser Karl VI.« nekaj dobro pogodenih streliv na Kuk.

**VELIKA BITKA PROTI RUSIJI.**

Vojaški sotrudenik graške »Tagesspost« poroča svojem listu o položaju na našem severnem bojišču: Na Poljskem je umikanje naših in nemških čet v polnem teku. Najbrže bo umikanje kmalu končano. Rusi so doslej sledili samo s konjenico, ki so jo tu in tam zadnje naše čete napadle in pognale nazaj.

V Galiciji so Rusi zadnje dni z večjimi močmi prodrli preko Drohobyczca v smeri proti Turki. Poskusili so vplivati na južno krilo in na strani naših pozicij pri Starem Samboru. Njih napadi so se izjalovili.

O izgubah Rusov pri Varšavi poročajo z Dunaja: Glasom poročil iz zanesljivih virov je južno od Varšave pri prvem boju utonila tretjina nekega sibirskega armadnega zbora, ki je bila edina posadka v mestu.

Kakor poročajo iz Sofije, je bil general Radko Dimitrijevič, ki je tako nesrečno vodil obleganje Przemysla, odstavljen ter je odločil poveljništvo nad VIII. ruskim armadnim zborom. Ob enem je izstopil iz ruske vojske. Prodiranje Nemcev v guberniji Suvalki dobro napreduje. Zdi se, da pripravljajo Rusi v smeri iz Plocka z močnimi četami vpad preko Mlave v srednjo Vzhodno Prusijo.

**Ruske izgube.**

Nemški listi računajo, da so Rusi v bojih z avstrijsko armado imeli 420.000 padlih, ranjenih in vjetih, v bojih z nemško armado pa 340.000. Dalje računajo, da imajo Rusi vsaj 380.000 bolnih in je torej vsega skupaj izgubila njihova armada 1.150.000 mož. Nemški listi pravijo, da Rusi teh izgub sploh ne morejo nadomestiti s polnovrednim materijalom.

**Naše izgube.**

Naši sezname izgub izkazujejo do št. 36. (izdane 26. oktobra) 11.169 mrtvih in 65.490 ranjenih. Vojaški, ki so navedeni v seznamih centralnega biroja Rdečega križa niso všeti.

**BITKA PRI NIEUPORTU IN YPRESU SE NADALJUJE. — NEMŠKI USPEHI ZAPADNO OD LILLA. — ODBITI FRANCOSKI NAPADI JUGOZAPADNO OD VERDUNA. — NA SEVEROVZHODNEM BOJIŠČU SO NEMCI V ZADNJIH 3 TEDNIH ZAJELI 18.000 RUSOV IN VPLENILI 30 TOPOV.**

Berolin, 29. oktobra. (Kor. ur.) Wolffov biro. Veliki glavni stan dne 29. oktobra dopoldne. Sporočilo najvišjega armadnega vodstva.

Naš napad južno od Nieuporta pridobiva polagoma na terenu.

V Ypresu se boj nadaljuje brez izpremenbe. Zapadno od Lilla so naše čete uspešno napredovale: zavzele so več utrjenih sovražnikovih postojank, vjele 16 angleških častnikov in nad 300 mož ter vplenile 4 topove. Angleške in francoske protisilne smo povsod odbili. Francosko baterijo, ki se je namestila pred katedralo v Reimsu ter poslala na cerkveni

zvonik artiljerijske opazovalce, smo morali obstreljevati.

V Argonskem lesu smo potisnili sovražnika iz več okopov in vplenili več strojnih pušk. Jugozapadno od Verduna smo odbili srdit francoski napad. V protinapadu so naše čete prodrle do glavne sovražnikove postojanke, ki so jo osvojile. Francozje so imeli silne izgube. Tudi vzhodno od reke Mozela smo odbili vsa sovražnikova podvzeta, ki so bila samo na sebi brezpomembna.

Na severovzhodnem bojišču se nahajajo naše čete v napredujočem napadu.

Tekom zadnjih 3 tednov smo tu vjele 18.000 Rusov ter vplenili 30 topov in 39 strojnih pušk.

Na jugovzhodnem bojišču se od včeraj razmere niso izpremenile.

**Odločitev na francosko - nemškem bojišču se približuje.**

Kdorkoli motri, čitajoč časopise, razvoj gigantske borbe na francosko - nemškem bojišču v vseh njenih fazah, čuti in uvideva, da je položaj že tako napet, da se mora stvar v kratkem končati, to je, da se približuje odločitev.

Drugi mesec je poteka, odkar mrjo ljudje na tej ogromni bojni črti, a še vedno ni prišlo do odločitve.

Dosedaj se je vsaka stranka izogibala odločitvi vsled tega, ker se je fronta neprestano podaljševala, ker so tako Francozje, kakor Nemci poskušali, da pridejo drug drugemu za hrbet. Sedaj je tudi to prešlo, sedaj niso več mogoči manevri obkoljevanja, ker se na eni strani bitka oslanja že na morje, na drugi strani pa na švicarsko mejo.

Sedaj preostajajo samo frontalni napadi, boj mož proti možu, borba v okopih in poljih, prepređenih z bodečimi žicami, v toči granat, šrapnelov in svinčenk.

Posebno krvavi so boji ob morskem obali. Angleži se očividno boje, da bi Nemci ne zagospodarili na cellem obrežju do Calaisa, kar bi bilo zanje ljut udarec tudi v moralnem pogledu, zlasti z ozirom na nevtralne države. Za to se trudijo, kar je v njihovi moči, da ustavijo nemško prodiranje. Poslali so v boj tudi svoje vojne ladje, ki bombardirajo celo obrežje, toda Nemci so nastopili pro-

ti njim s svojimi najtežjimi topovi, ki popolnoma paralizirajo operacije angleškega brodograja.

**Bajke o nemškem 42cm topu.**

Berolin, 29. oktobra. (Ko. urad.) Wolffov bureau poroča: O nemškem topu kalibra 42 cm se v enomer razširjajo najrazličnejše govorice. Eni pravijo, da sploh ne eksistira, drugi zopet navajajo razne številke in objavljajo slike tega topa. Eno je ravno tako napačno, kakor drugo. Top brezdvomno eksistira, saj je nemški generalštab objavil fotografije, ki kažejo učinek njegovih streliv. Slike ali kake druge navedbe pa se niso objavile, in vse, kar se o tem topu govori, so le domnevanja brez vsake podlage in torej popolnoma kriva.

**VELIKA BITKA V BELGIJI.**

Na belgijski obali Nemci sicer počasi, vendar nevzdržoma napredujejo. Posebne važnosti so nemški uspehi zahodno od Lilla, ki bodo ugodno vplivali tudi na položaj pri Ypresu, kjer je bil boj do sedaj neodločen. Francozi in Angleži, ki so doslej držali te pozicije, so bili vsled nemškega prodiranja pri Nieuportu in Lillu prisiljeni zapustiti tudi te pozicije. Iz Haaga namreč poročajo, da so Nemci ne samo pri Dixmuidenu, marveč tudi bolj proti jugu prekorčili kanal reke Yser. Pri Dixmuidenu stoji baje že več kakor 20.000 mož v dobro utrjenih pozicijah na levem bregu kanala.

Pri Nieuportu je, kakor poročajo iz Berolina, bombardiralo skupaj z angleško flotilo 5 francoskih torpednih rušilcev desno nemško krilo. Eden izmed rušilcev je obstreljeval Nemce iz razdalje 5 km. Bitka pri Nieuportu je najbrže najstrašnejša, ki se je kdaj bila. Dostikrat se je vršil boj z menajočo srečo osemkrat za isti objekt. Nemci so pošiljali vedno nove čete v boj. Pri Nieuportu je posegel v boj tudi neki nemški podmorski čoln.

Iz Berolina poročajo tudi: Pred Rousbrugom in Houdschotom, tik ob francoski meji, na poti v Calais, stoje nemške sprednje čete.

Med Ypresom in Armentieresom drže Angleži in Francozi še pokrajino pri Lysu. Pri Lillu med La Bas-

## LISTEK.

### Spomini iz Italije.

(Popotnik.)

(Dalje.)

Arheološki del razstave je bil v Dioklecijanovih kopelih, ki so še dandanes, dasi že v razvalinah, zelo veličastne. Pod velikanskimi oboki in deloma tudi na prostem, so bile izkopsne iz vseh krajev, kjer so vladali stari Rimljani. Še iz naše Emone in Petovje smo našli tam ostanke. Na vrtu za termami stoji še precej dobro ohranjen tempelj iz starih časov. Vsedel sem se pred njim na klopi in se zamislil v one čase, ko so se stali v njem umetniško idealni bogovi, ko so se še mudili v njem avgurji, vestaljinje in drugi svečeniki. Prijatelj, kateremu ni ugajala moja zamišljenost, me je stresel in zvalil na ulico, kjer sva gledala za lahko-nogimi Rimljankami.

Zadnji del razstave je bil v Arhangelskem gradu ali Hadrijanovem mavzoleju. Tam so bile same vojaške reči. Ko bi bil slutiti, da bo kmalu izbruhnila italijansko - turška vojna, bi si jih ogledal mogoče malo natančneje. Veliko bolj me je vabil mavzo-

lej sam, kjer so izvršili papeži toliko grozovitosti. V tamošnjih ječah, ki se čisto nič ne razlikujejo od doževih v Benetkah, so se baje pokorili med drugimi tudi Benvenuto Cellini (po-dobar in zlatar za Klementa VII.), Cagliostro (radi krivoverstva na smrt obsojen) in razvajena Beatrice Cenci.

Najbolje ohranjena stavba iz starega Rima je vsekakor Panteon. Njemu so pustili papeži vse, samo bronaste okraske z oboka so pobrali in namesto bogov postavili vanj oltarje. Oken nima stavba nobenih; samo sredi oboka je takozvano oko. Občudovati moramo tehnično višino te starorimske stavbe. Tukaj se je menda res porodila Michelangelu prva ideja za Petrovo kupolo. Ta kraj so si zbrali italijanski kralji za svoje grobišče. Dosedaj spita tam že Viktor Emanuel in nesrečni Umberto I.

Viktorju Emanuelu je postavil italijanski narod na Kapitolju spomenik, kakršnega še menda dosedaj nima nobeden kralj. Spomenik je cela palača in velja že okoli sedemdeset milijonov lir, ko še niti gotov ni. Pred velikanskim ozadjem jaha veliki kralj. Na podstavi je napisano: »Viktorju Emanuelu, očetu domovine.« Ta spomenik, na katerega je lahko ponosen vsak Italijan, bo pričal še poznejšim stoletjem, kako vi-

soko zna ceniti svobodoljubljen narod svojega osvoboditelja.

V Rimu ima skoro vsako deseto poslopje lepo zgodovino, vsaka ulica svoje posebnosti in umetnine. Nisem si staval v tem kratkem spisu naloge, naštevati in opisati vse to, temveč podati samo vtisk, ki sem ga prinesel od tamkaj.

Opolnoči sta nama znanca še zadnjič želela »Srečen pot!« Vlak je zdrdral čez Campagno proti Neaplju. Moje misli so bile, čeravno trudne, še vedno v Rimu. Premišljal sem o tem, kar mi je dal Rim, preudarjal, kateri Rim je za nas večjega pomena, antični ali moderni. Antični je poudarjal telesno suženjstvo, pustil pa duši brez predsodkov prost vzlet; moderni pridiguje sicer telesno prostost, hoče pa zato pristržiti duši krila, da bi ne mogla kvišku. Že sem se odločil za stari Rim, ko mi je angel miru zatislil oči; odprl mi jih je šele v Neaplju.

Proti večeru sva šla s prijateljem po mestu. Najini interesi so bili različni, zato sva se ločila. Jaz sem blodil v luki in opazoval veliko življenje. Zagoreli obrabi so mi vikali z obrežja: »Barca, barca? A - a?« Eccola qua!« Zdal je utonilo solnce za Posilipom, za grobom starega Vergila. Nebrojne črede koz so se jele vračati z bližnjih gričev v mesto. Iz luke je šlo več sto delavcev in se

porazgubljalo v ozkih ulicah. Toda to še ni nič zmanjšalo vrvenja v njej. Še vedno so neprestano piskale sirene, švigale barke in »vaporetti«, gmelji železniški vozovi. Videti je bilo, da tudi noč ne zrahlja vezi, ki vežejo človeka na morje. — V neki barki sem videl mladega moža z ženo. Žena je došla otroka, mož pa je hlastno segal z žlico v lonec po večerji. Pri tem se je z zadovoljstvom oziral na ženo in otroka. Žena se mu je zahvaljevala z zaljubljenim pogledom. Slikarji, kje ste, da mi narišete ta prizor!

Šel sem mimo gradu v Villo Nazionale. Koliko nasprotje! Tukaj so se vozili brezskrbno bogatini in plemenitniki tik morja proti Posilipu ter zaljubljeno šepetali svojim spremljevalkam. Ko so izginili zadnji vozovi, sem se naslonil na kamenito ograjo ob morju.

Bajnolepa večerna zarja je umrla in izza sinjin je začela vstajati skrivnostna noč. Njen prihod je naznanjal lahno božajoč vetrič. Naenkrat je zagrnila vse od Vezuva do Posilipa in morja do Capodimente Reale.

Brezskrben vetrič je izginil in drevesa ob morju so zaspala. Bajna harmonija je očarala vse. Moja duša je vzplula skozi noč nekam v nebotično daljavo. Silna čustva so hitela skozi njo kot pomladanski oblaki

po nebu. Spet sem užival. Tako živo še nisem čutil naravne lepote nikdar, čeravno sem jo že tolikokrat opazoval. Bil sem v stanju, katerega ne znam popisati. Resnično ne vem, so me vezali valčki, ki so pripovedovali skalam med objemanjem o neizčrpnosti morja, ali ribiške lučice, ki so žarele tam v dalji, kjer je noč vezala nebo in zemljo, ali zvezde, ki so se gledale v veliko ogledalo kot osemnajstletne meščanke predno gredo na promenado, ali vse skupaj. Užitek mi je pokvarila melanholija, ki me je spet omrežila.

Še le v globoki noči sem se obrnil od morja. Za Villo Nazionale je po hribočkah brlelo tisoče lučic. Njihovi žarki so se zariili v noč in se tam združili v gloriozni podoben odsev, ki je postajal tem medlejši, čim bližji je bil nebu. Pod tem odsevom so rajali bogatini v hotelih, vilah in vrtih, na samotnih krajih so pa sanjali pari s polnimi srci ljubezni in hrepenenja.

Prišel sem na Piazza del Plebescito. Orkester je igral globokih čuvstev polne italijanske arije. Mnogično so sledile zadržujočo sapo izvajanjem. Tu sem našel tudi prijatelja. Šla sva v Vio Roma.

(Konec prihodnjaki.)





